

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 24. toukokuuta 2018
(OR. en)

9246/18

Toimielinten välinen asia:
2018/0127 (NLE)

EDUC 201
JEUN 66
SOC 299

EHDOTUS

Lähettäjä:	Euroopan komission pääsihteerin puolesta Jordi AYET PUIGARNAU, johtaja
Saapunut:	22. toukokuuta 2018
Vastaanottaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopan unionin neuvoston pääsihteerin
Kom:n asiak. nro:	COM(2018) 271 final
Asia:	Ehdotus NEUVOSTON SUOSITUS laadukkaista varhaiskasvatusjärjestelmistä

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2018) 271 final.

Liite: COM(2018) 271 final

Bryssel 22.5.2018
COM(2018) 271 final

2018/0127 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON SUOSITUS

laadukkaista varhaiskasvatusjärjestelmistä

{SWD(2018) 173 final}

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

• Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Ihmiselämän ensimmäiset vuodet¹ ovat ratkaisevan tärkeitä sellaisten perustaitojen ja oppimiskyvyn kannalta, jotka vaikuttavat suuresti myöhempiin opiskelu- ja työelämänäkymiin sekä laajemmin muihin saavutuksiin ja tyytyväisyyteen elämässä.

Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarissa² todetaan, että lapsilla tulisi olla oikeus kohtuuhintaiseen varhaiskasvatukseen ja laadukkaaseen hoitoon. Lisäksi sen mukaan heikoista lähtökohdista tulevilla lapsilla tulisi olla oikeus yhtäläisiä mahdollisuuksia edistäviin toimenpiteisiin.

Tiedonannossaan eurooppalaisen identiteetin vahvistamisesta koulutuksen ja kulttuurin avulla³ komissio esittää suunnitelman eurooppalaisesta koulutusalueesta, jossa rajat eivät rajoita laadukasta ja osallistavaa koulutusta sekä tutkimusta ja jossa ihmiset voivat hyötyä unionin runsaasta koulutustarjonnasta. Laadukas varhaiskasvatus⁴ on osa tätä suunnitelmaa, sillä se muodostaa perustan myöhemmälle oppimiselle⁵ sekä identiteetin ja kansalaisuuden muotoutumiselle.

Laadukkaat palvelut ovat ratkaisevassa osassa oppimistulosten parantamisessa, kuten sosiaalisten taitojen kehittämisessä. Tutkimukset osoittavat, että osallistuminen laadukkaaseen varhaiskasvatukseen johtaa perustaitojen parempaan omaksumiseen ehkäisten tehokkaasti koulunkäynnin varhaista keskeyttämistä⁶. OECD:n kansainvälinen oppimistulosten arviointiohjelma PISA on osoittanut myös, että oppilaat, jotka ovat osallistuneet esiasteen koulutukseen vähintään vuoden ajan, saavat matematiikasta korkeampia pisteitä 15-vuotiaana. Oppilaat, jotka eivät ole osallistuneet esiopetukseen, suoriutuvat koulussa kolme kertaa todennäköisemmin heikosti kuin vähintään vuoden ajan esiopetukseen osallistuneet⁷.

Osallistavalla varhaiskasvatuksella voidaan vaikuttaa merkittävästi epätasa-arvoon ja sosiaaliseen syrjäytymiseen. Ilman laadukasta varhaiskasvatusta eri sosioekonomisista taustoista tulevien lasten kehityksen ja taitojen välille syntyy eroja jo varhaislapsuudesta lähtien⁸, ja tästä syystä sukupolvelta toiselle siirtyvä huono-osaisuuden kierre voi vahvistua. Varhaiskasvatuksesta saatujen kokemusten avulla voidaan ehkäistä ja vähentää heikossa

¹ Tässä ehdotuksessa ensimmäisillä vuosilla viitataan ensimmäisiin kuuteen ikävuoteen.

² Euroopan unionin neuvosto (2017), Ehdotus toimielinten väliseksi julistukseksi Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarista, <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13129-2017-INIT/fi/pdf>

³ Komission tiedonanto (2017), Eurooppalaisen identiteetin vahvistaminen koulutuksen ja kulttuurin avulla – Euroopan komission panos EU-johtajien kokouksessa Göteborgissa 17. marraskuuta 2017, [COM\(2017\) 673 final](http://ec.europa.eu/commission/press_corner/detail/news/2017/11/171117_01).

⁴ Varhaiskasvatuksella viitataan mihin tahansa säädeltyyn järjestelyyn, jossa lapselle tarjotaan kasvatusta ja hoitoa syntymästä oppivelvollisuusiän alkamiseen riippumatta sen järjestämipaikasta, rahoitustavasta, aukioloajoista tai ohjelmallisesta sisällöstä, ja siihen sisältyvät päiväoti- ja perhepäivähoito, yksityisesti ja julkisesti rahoitetut palvelut sekä esiopetus.

⁵ Stringher, C. (2016), Assessment of learning to learn in early childhood: an Italian framework. Italian Journal of Sociology of Education, 1/2016.

⁶ Euroopan komissio (2014), Study on the effective use of early childhood education and care in preventing early school leaving, <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/7548dd37-c626-4e2d-bd70-625edf707adc/language-en>

⁷ OECD (2016), Low-performing students: why they fall behind and how to help them succeed, <https://www.mecd.gov.au/dctm/inee/internacional/low-performers-ebook-final.pdf?documentId=0901e72b82011e68>

⁸ Viimeisin tutkimus osoittaa tämän jopa 12 kuukauden ikäisten lasten kohdalla: Hurt H. and Betancourt M. (2017), Turning 1 Year of Age in a Low Socioeconomic Environment: A Portrait of Disadvantage, Journal of Developmental & Behavioral Pediatrics: Volume 38 - Issue 7 - s. 493–500.

asemassa olevista romaniyhteisöistä tulevien ja maahanmuuttajataustaisten lasten huono-osaisuutta. Tutkimukset osoittavat, että toisiinsa verrattavista olevista maahanmuuttajataustaisista lapsista niillä, jotka osallistuivat varhaiskasvatukseen vastaanottavassa maassa, oli parempi lukutaito⁹. Lisäksi korkealaatuiset varhaiskasvatuspalvelut vaikuttavat positiivisesti vanhempien osallistumiseen työmarkkinoille ja edistävät selkeästi sukupuolten välisen tasa-arvon nykyistä parempaa toteutumista.

Tämän neuvoston suositusehdotuksen tavoitteena on tukea jäsenvaltioita niiden pyrkimyksissä helpottaa varhaiskasvatusjärjestelmään pääsyä ja parantaa sen laatua ottaen kuitenkin huomioon, että jäsenvaltiot ovat tästä ensisijaisesti vastuussa. Siinä pyritään luomaan yhteiseurooppalainen käsitys siitä, mitä laadukas varhaiskasvatus sisältää. Siinä esitetään välineitä ja toimintamalleja, jotka tukevat jäsenvaltioita niiden pyrkimyksissä varmistaa laadukkaat ja osallistavat järjestelmät ja palvelut. Äskettäin valmistuneessa poliittisessa katsauksessa¹⁰ osoitetaan, että valtiot, jotka ovat omaksuneet laatuun strategisen lähestymistavan, edistyvät muita paremmin varhaiskasvatuksen tarjonnan kehittämisessä ja parantamisessa. Kuitenkin vain muutamalla jäsenvaltiolla on käytössä laatuviitteet tai muu vastaava poliittinen väline, jolla hallita varhaiskasvatuspalveluita. Siksi tässä ehdotuksessa esitellään varhaiskasvatuksen laatuviitteiden tärkeimpiä osatekijöitä, jotka voivat antaa jäsenvaltioille virikkeitä näiden palveluiden strategiseen suunnitteluun.

Useimmissa EU-jäsenvaltioissa varhaiskasvatuksessa on puutteita sekä laadussa että paikkojen määrässä. Tällä hetkellä EU:ssa on yli 32 miljoonaa alle kouluikäistä lasta, mutta ainoastaan noin 15 miljoonaa heistä osallistuu varhaiskasvatukseen¹¹. Vanhemmat päättävät, käyttävätkö he palveluita vai eivät, mutta paikkojen kysyntä Euroopassa on tarjontaa suurempaa.

Eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisissa puitteissa¹² määritetyn eurooppalaisen vertailuarvon mukaan yli neljävuotiaista ja alle kouluikäisistä lapsista vähintään 95 prosentin tulisi osallistua varhaiskasvatukseen. Tämä vertailuarvo on lähestulkoon saavutettu¹³. Eurooppa-neuvoston Barcelonassa vuonna 2002 hyväksymässä tavoitteessa (jonka tarkoituksena oli parantaa naisten osallistumista työmarkkinoille) määriteltiin, että 33 prosenttia alle kolmevuotiaista lapsista ja 90 prosenttia kolme vuotta täyttäneistä ja alle kouluikäisistä lapsista olisi palveluiden piirissä. Näiden tavoitteiden arviointi esitetään yhdessä tämän ehdotuksen kanssa¹⁴.

---

⁹ OECD ja Euroopan unioni (2015), Indicators of Immigration Integration 2015 – Settling In, <http://www.oecd.org/els/mig/Indicators-of-Immigrant-Integration-2015.pdf>

¹⁰ Lazzari A. et al. (2017), The current state of national ECEC quality frameworks, or equivalent strategic policy documents, governing ECEC quality in EU Member States, NESET II -raportti, <http://nesetweb.eu/en/library/the-current-state-of-national-ecec-quality-frameworks-or-equivalent-strategic-policy-documents-governing-ecec-quality-in-eu-member-states/>

¹¹ EU:n poliittisen strategian keskus (2017), 10 Trends Transforming the Education as We Know It, https://ec.europa.eu/epsc/publications/other-publications/10-trends-transforming-education-we-know-it_en

¹² Euroopan komissio / EUROSTAT, Your key data to European Statistics - European Benchmarks, <http://ec.europa.eu/eurostat/web/education-and-training/eu-benchmarks>

¹³ Viimeisimmän, vuotta 2017 koskevan koulutuksen seurantakatsauksen mukaan 94,8 prosenttia neljä vuotta täyttäneistä ja alle kouluikäisistä lapsista (ISCED 1 -tason aloitusikä nuoremmista) osallistuu varhaiskasvatukseen, http://ec.europa.eu/education/sites/education/files/monitor2017_en.pdf

¹⁴ Komission kertomus pienten lasten hoitopalvelujen kehittämisestä naisten työmarkkinoille osallistumisen, työssäkäyvien vanhempien työ- ja yksityiselämän tasapainottamisen sekä kestävä ja osallistavan kasvun tehostamiseksi Euroopassa ("Barcelonan tavoitteet"), COM(2018) 273 final, <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2018/EN/COM-2018-273-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF>

Palveluiden laatu on usein riittämätöntä ja vaihtelee hyvin paljon maiden sisällä ja eri maiden välillä, yksityisten ja julkisten palveluntarjoajien välillä, kaupunki- ja maaseutualueiden tai syrjäseutujen välillä sekä eri ikäryhmien (0–3-vuotiaat ja 3–6-vuotiaat) välillä¹⁵.

Saatavilla olevien ja kohtuuhintaisten varhaiskasvatuspaikkojen puutteen sekä palveluiden heikon laadun seuraukset ovat kauaskantoisia¹⁶. Laadukkaiden palveluiden rajallinen saatavuus tai kallis hinta aiheuttavat haasteita erityisesti niiden lasten osalta, joiden lähtökohdat elämään ovat jo valmiiksi muita heikommalla esimerkiksi köyhyyden, vammaisuuden, syrjinnän tai romani- tai maahanmuuttajataustan vuoksi. Nykypäivän Euroopassa köyhinä tai sosiaalisesti syrjäytyneinä kasvaneilla lapsilla on edelleen hyväosaisia ikätovereitaan heikompi todennäköisyys menestyä hyvin koulussa, olla terveitä ja toteuttaa mahdollisuuksiaan täysimääräisesti myöhemmin elämässä¹⁷.

- **Yhdenmukaisuus muiden alaa koskevien politiikkojen säännösten kanssa**

Tarvetta parantaa varhaiskasvatuspalveluiden piiriin pääsyä ja niiden laatua korostettiin voimakkaasti myös koulujen kehittämistä ja huipputason opetusta koskevassa komission tiedonannossa¹⁸ sekä siihen liittyvissä neuvoston päätelmissä koulujen kehittämisestä ja huipputason opetuksesta¹⁹.

Komission suosituksessa ”Investoidaan lapsiin – Murretaan huono-osaisuuden kierre”²⁰ painotettiin laadukkaan ja osallistavan varhaiskasvatuksen saatavuuden tärkeyttä, sen kohtuuhintaisuuden varmistamista ja palveluiden mukauttamista perheiden tarpeita vastaaviksi, ottaen erityisesti huomioon heikommista lähtökohdista tulevat lapset.

Tammikuussa 2018 komissio hyväksyi ehdotuksen neuvoston suositukseksi elinikäisen oppimisen avaintaidoista²¹, jossa viitataan varhaiskasvatukseen ja taitojen, etenkin sosiaalisten ja tunnetaitojen, kehittämisen tukemisen merkitykseen varhaiskasvatuksessa.

Komissio hyväksyi myös ehdotuksen neuvoston suositukseksi yhteisten arvojen, osallistavan koulutuksen ja opetuksen eurooppalaisen ulottuvuuden edistämisestä²². Tässä ehdotuksessa painotetaan kaikille oppijoille tarjottavan osallistavan koulutuksen merkitystä varhaislapsuudesta alkaen.

---

¹⁵ Lazzari, A.; Vandenbroeck, M. (2013), Accessibility of ECEC for children from ethnic minority and low-income families,

https://www.researchgate.net/publication/236347188_Accessibility_of_Early_Childhood_Education_and_Care_ECEC_for_children_from_ethnic_minority_and_low-income_families; komission yksiköiden valmisteluasiakirja (2017) – Tilannekatsaus vuonna 2013 annettuun suositukseen ”Investoidaan lapsiin – murretaan huono-osaisuuden kierre”, SWD(2017) 258.

¹⁶ Vandenbroeck M. et al. (2018), Benefits of early childhood education and care and the conditions for obtaining them, EENNEE Report, <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/14194adc-fc04-11e7-b8f5-01aa75ed71a1/language-en>; ks. myös Euroopan komissio (2016), Employment and Social Developments in Europe 2015.

¹⁷ Komission suositus (2013), ”Investoidaan lapsiin – Murretaan huono-osaisuuden kierre” (2013/112/EU), EUVL L 59, 2.3.2013.

¹⁸ Komission tiedonanto (2017), Koulujen kehittämisellä ja huipputason opetuksella hyvät lähtökohdat elämälle, COM(2017) 248.

¹⁹ Neuvoston päätelmät koulujen kehittämisestä ja huipputason opetuksesta, 2017/C 421/03.

²⁰ Komission suositus 20.2.2013, ”Investoidaan lapsiin – Murretaan huono-osaisuuden kierre” (2013/112/EU), EUVL L 59, 2.3.2013

²¹ Euroopan komissio (2018), Ehdotus neuvoston suositukseksi elinikäisen oppimisen avaintaidoista, COM(2018) 24.

²² Euroopan komissio (2018), Ehdotus neuvoston suositukseksi yhteisten arvojen, osallistavan koulutuksen ja opetuksen eurooppalaisen ulottuvuuden edistämisestä. COM(2018) 23 final.

- **Yhdenmukaisuus unionin muiden politiikkojen kanssa**

Ehdotus liittyy kiinteästi Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilariin²³, jonka periaatteessa 11 on nimetty lapsen oikeus kohtuuhintaiseen varhaiskasvatukseen ja laadukkaaseen hoitoon.

Korkealaatuisten päivähoitopalveluiden saatavuus, käytettävyys ja kohtuuhintaisuus ovat myös avaintekijöitä, joiden ansiosta vanhemmat voivat osallistua työmarkkinoille. Eurooppa-neuvoston Barcelonassa 2002 asettamia tavoitteita koskevassa Euroopan komission julkaisemassa raportissa arvioidaan jäsenvaltioiden kehitystä tällä alueella²⁴.

Työ- ja yksityiselämän tasapainottamista koskevassa tiedonannossa²⁵ tunnistettiin tarve tarjota laadukkaita virallisesti järjestettyjä hoitopalveluita kaikkialla Euroopassa työssäkäynnin esteiden poistamiseksi etenkin naisilta. Sillä voidaan vaikuttaa naisten työssäkäynnin lisääntymiseen sekä naisten ja miesten yhdenvertaiseen taloudelliseen riippumattomuuteen, joka on määritetty yhdeksi prioriteetiksi komission strategisessa sukupuolten tasa-arvoa koskevassa sitoumuksessa vuosille 2016–2019²⁶. Näin ollen aloite edistää Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen tavoitteita²⁷, jotka koskevat miesten ja naisten tasa-arvoisia mahdollisuuksia työmarkkinoilla, ja edistää korkeaa työllisyysastetta unionissa.

EU:n puitekehyksessä romanien kansallisille integrointistrategioille²⁸ sekä vuoden 2013 neuvoston suosituksessa romanien integraatiota jäsenvaltioissa edistävästä tuloksellisista toimenpiteistä²⁹ jäsenvaltioita kehoitettiin lisäämään varhaiskasvatuksen saatavuutta ja kehittämään sen laatua muun muassa romanilapsiin kohdennettavan tuen kautta.

Kolmansien maiden kansalaisten kotouttamista koskevassa toimintasuunnitelmassa³⁰ ja lasten suojelua muuttoliikkeen yhteydessä koskevassa tiedonannossa³¹ todetaan, että varhaiskasvatus on ratkaisevan tärkeässä osassa kolmansista maista tulevien perheiden ja lasten kotouttamisessa. Aloite auttaa osaltaan poistamaan esteitä kolmansien maiden kansalaisia olevien tyttöjen ja poikien osallistumiselta varhaiskasvatukseen sekä varmistamaan, että kaikki lapset voivat toteuttaa mahdollisuuksiaan täysimääräisesti, ja tukemaan maahanmuuttajalasten kotoutumista.

Eurooppalaista ohjausjaksoa koskevassa prosessissa on nostettu esille varhaiskasvatusta koskevat kysymykset, ja useat jäsenvaltiot ovat saaneet maakohtaisia suosituksia lastenhoidosta ja osallistavasta koulutuksesta. Jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan

---

²³ Euroopan unionin neuvosto (2017), Toimielinten välinen julistus Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarista, <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13129-2017-INIT/fi/pdf>

²⁴ Komission kertomus pienten lasten hoitopalvelujen kehittämisestä naisten työmarkkinoille osallistumisen, työssäkävien vanhempien työ- ja yksityiselämän tasapainottamisen sekä kestävä ja osallistavan kasvun tehostamiseksi Euroopassa ("Barcelonan tavoitteet"), COM(2018) 273 final, <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2018/EN/COM-2018-273-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF>

²⁵ Komission tiedonanto (2017), Työssäkävien vanhempien ja omaisiaan hoitavien työ- ja yksityiselämän tasapainottamisen tukemista koskeva aloite, [COM\(2017\) 252 final](http://ec.europa.eu/commission/press_corner/detail/news/com(2017)252).

²⁶ Euroopan komissio (2015), Strateginen sitoutuminen sukupuolten tasa-arvon edistämiseen vuosina 2016–2019, <https://publications.europa.eu/fi/publication-detail/-/publication/24968221-eb81-11e5-8a81-01aa75ed71a1>

²⁷ Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 153 artikla.

²⁸ Komission tiedonanto (2011), EU:n puitekehys romanien kansallisille integrointistrategioille, [COM\(2011\) 173](http://ec.europa.eu/commission/press_corner/detail/news/com(2011)173).

²⁹ Neuvoston suositus (EPSCO), annettu 9 päivänä joulukuuta 2013, jäsenvaltioissa toteutettavista romanien integraatiota edistävästä tuloksellisista toimenpiteistä, [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013H1224\(01\)&from=en](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013H1224(01)&from=en)

³⁰ Komission tiedonanto (2016), Kolmansien maiden kansalaisten kotouttamista koskeva toimintasuunnitelma, [COM\(2016\) 377 final](http://ec.europa.eu/commission/press_corner/detail/news/com(2016)377).

³¹ Komission tiedonanto (2017), Lasten suojelu muuttoliikkeen yhteydessä, [COM\(2017\) 211 final](http://ec.europa.eu/commission/press_corner/detail/news/com(2017)211).

suuntaviivoissa korostetaan kohtuuhintaisen ja laadukkaan varhaiskasvatuksen saatavuuden merkitystä. Vuoden 2018 vuotuisessa kasvuselvityksessä viitataan varhaiskasvatuksen merkitykseen yhtäläisten mahdollisuuksien, sosiaalisen osallisuuden ja työ- ja yksityiselämän tasapainoa koskevan politiikan näkökulmasta. Vuoden 2018 yhteisessä työllisyysraportissa viitataan myös jäsenvaltioiden edistymiseen tällä alueella ja seurataan erityisesti alle kolmevuotiaiden lasten pääsyä varhaiskasvatuksen piiriin osana sosiaalisen pilarin tulostaulua³². Työ- ja perhe-elämän yhteensovittamista olisi edistettävä muun muassa parantamalla pitkäaikaishoidon ja kohtuuhintaisen ja laadukkaan varhaiskasvatuksen saatavuutta.

Myös EU:n rakenne- ja investointirahastoilla on tärkeä osa saavutettaviin, kohtuuhintaisiin ja laadukkaisiin infrastruktuureihin ja palveluihin tehtävien investointien tukemisessa.

2. OIKEUSPERUSTA, TOISSIJAISUUSPERIAATE JA SUHTEELLISUUSPERIAATE

• Oikeusperusta

Aloite on johdonmukainen Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT-sopimuksen) 165 artiklan kanssa. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 165 artiklan 1 kohdassa määrätään, että unioni ”myötävaikuttaa korkealaatuisen koulutuksen kehittämiseen rohkaisemalla jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä sekä tarvittaessa tukemalla ja täydentämällä jäsenvaltioiden toimintaa pitäen täysin arvossa jäsenvaltioiden vastuuta opetuksen sisällöstä ja koulutusjärjestelmän järjestämisestä”.

Aloitteessa ei ehdoteta EU:n sääntelyvallan laajentamista tai sitovia velvoitteita jäsenvaltioille. Jäsenvaltiot päättävät olosuhteidensa mukaisesti, kuinka ne voivat hyödyntää neuvoston suositusta parhaalla mahdollisella tavalla.

• Toissijaisuusperiaate (muun kuin yksinomaisen toimivallan osalta)

Komissio myös toteuttaa toimia, joilla jäsenvaltioita kannustetaan entistä enemmän tekemään yhteistyötä varhaiskasvatuksen alalla³³ jatkona jo saavutetuille tärkeille tuloksille, joihin kuuluu erityisesti vuoden 2014 varhaiskasvatuksen laatupuitteita koskeva asiantuntijaehdotus³⁴.

EU:n tasolla toteutettavien toimien lisäarvo perustuu EU:n mahdollisuuksiin

- hyödyntää unionissa olevaa tietoa ja asiantuntemusta ja jatkaa yhteistyötä yhteisenä viitekehyksenä toimivien ehdotettujen laatupuitteiden perusteella
- tukea jäsenvaltioita edelleen niiden pyrkimyksissä uudistaa palveluitaan
- tukea jäsenvaltioiden pyrkimyksiä tarjoamalla eurooppalaisia välineitä, kuten laatulausumat.

³² Social Scoreboard. Monitoring EU Member States Performance under the European Pillar of Social Rights, https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/social-scoreboard-2018-country-reports_en.pdf

³³ Neuvoston ja komission yhteinen vuoden 2015 raportti eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisten puitteiden (ET 2020) täytäntöönpanosta – *Eurooppalaisen koulutusyhteistyön uudet painopisteet, 2015/C 417/04*.

³⁴ Thematic Working group on Early Childhood Education and Care (2014), Proposal for key principles of a Quality Framework for Early Childhood Education and Care, http://ec.europa.eu/assets/eac/education/policy/strategic-framework/archive/documents/ecec-quality-framework_en.pdf

- **Suhteellisuusperiaate**

Ehdotuksessa esitetään suosituksia, jotka ovat yhteneväisiä laatupuitteiden viiden ulottuvuuden kanssa ja joihin liittyy vaihtoehtoisia politiikkatoimia alan suurimpiin haasteisiin vastaamiseksi. Tämän ansiosta jäsenvaltiot voivat hyödyntää neuvoston suositusta omiin olosuhteisiinsa parhaiten sopivalla tavalla. Kukin jäsenvaltio päättää lähestymistavasta, jonka ne omaksuvat oman järjestelmänsä parantamiseen.

- **Toimintatavan valinta**

Neuvoston suositus on tarkoituksenmukainen väline koulutuksen alalla, jossa EU:lla on jäsenvaltioita tukeva toimivalta. Sitä on käytetty usein koulutuksen alalla toteutetuissa EU:n toimissa. Oikeudellisena välineenä se on osoitus jäsenvaltioiden sitoutumisesta asiakirjan toimenpiteisiin ja luo vahvemman poliittisen perustan tämän alan yhteistyölle samalla kun kunnioitetaan täysin jäsenvaltioiden toimivaltaa opetuksen ja koulutuksen toimialalla.

3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTEN ARVIOINTIEN TULOKSET

- **Voimassa olevaa lainsäädäntöä koskevat jälkiarviointit/toimivuustarkastukset**

Ei sovellu.

- **Sidosryhmien kuulemiset**

Joulukuussa 2016 järjestettyyn ”A Great start in life! The best possible education in the early years” -konferenssiin osallistui 250 asiantuntijaa, päätöksentekijää ja toimijaa. Konferenssin päätelmät³⁵ otettiin asianmukaisesti huomioon tätä ehdotusta laadittaessa. Lisäksi huomioitiin työ- ja yksityiselämän tasapainoa koskevaa aloitetta³⁶ ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria³⁷ koskevissa julkisissa kuulemisissa tehdyt olennaiset havainnot.

Varhaiskasvatuksen laatupuitteisiin ehdotettuihin keskeisiin periaatteisiin liittyneiden aikaisempien kuulemisten jälkeen³⁸ komissio järjesti kohdennetun sidosryhmien kuulemiskokouksen 31. tammikuuta 2018. Kokoukseen osallistui useiden eri kansalaisjärjestöjen edustajia sekä jäsenvaltioiden edustajia koulutuksen ja elinikäisen oppimisen toimialoilta sekä lastensuojelun ja lasten oikeuksien alalla toimivista järjestöistä, vanhemmuus- ja perheliitoista, sosiaalista eriarvoisuutta käsittelevistä verkostoista, opetuksen erityisjärjestelyitä edistävästä ja vammaisten etuja ajavista järjestöistä sekä opetusalan ammattijärjestöistä. Sidosryhmien kokouksessa vahvistettiin kokonaisvaltainen lähestymistapa, jota pidettiin myönteisenä askeleena, ja saatiin lisätietoa tämänhetkisistä haasteista ja mahdollisista ratkaisuista alalla esiintyviin ongelmiin.

- Sidosryhmät korostivat sosiaalisen osallistamisen tarvetta ja tarvetta yksilöidä tiettyjä lapsia (tai perheitä) sen varmistamiseksi, ettei ketään sivuuteta. Ne

---

³⁵ Euroopan komissio (2016), Great Start in Life. Konferenssiraportti,

https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/great-start-life-report_en.pdf.

³⁶ Euroopan komissio (2017), Report on the public consultation on possible action addressing the challenges of work-life balance faced by working parents and caregivers, <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1311&langId=en&moreDocuments=yes>

³⁷ Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskeva julkinen kuuleminen <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=699&consultId=22&visib=0&furtherConsult=yes>

³⁸ Esimerkiksi: European Association of Service providers for Persons with Disabilities (2016), Statement on Early Childhood Intervention, http://www.easpd.eu/sites/default/files/sites/default/files/Policy/Education/easpd_statement_on_early_childhood_intervention.pdf, European Parent Association (2015) The Best Interest of the Young Child: Position Paper on Early Childhood Education and Care Needs and Provisions from the Parents' Perspective.

muistuttivat, että on tarpeen tarjota tasalaatuisia palveluja kaikilla alueilla, myös maaseudulla, sekä keskittyä lasten tarpeisiin ja asettaa ikään sopivia tavoitteita sekä painottaa leikkiin perustuvaa oppimista.

- Sidosryhmät korostivat myös tarvetta tunnustaa, ettei laatuvaatimusten tarkoituksena ole vain asettaa minimitasoa ja että jäsenvaltioita tulisi kannustaa tarjoamaan korkealaatuisia palveluita. Lisäksi neuvoston suosituksen tulisi tarjota tukea jäsenvaltioiden tai järjestelmien tasolla ja mahdollistaa joustavuus, jotta eri valtiot voivat lähestyä laatuvaatimuksia omista lähtökohdistaan.

• **Asiantuntijatiedon keruu ja käyttö**

Kahden viime vuoden aikana komissio on yhdessä merkittävimpien asiantuntijoiden kanssa koko EU:ssa määritellyt laatuindikaattoreita³⁹ ja kehittänyt itsearviointivälineitä. Muita merkittäviä lähteitä luetellaan seuraavassa:

- (1) Tietoja saavutettavuudesta, osallistumisesta ja laadusta sisällytetään Eyridicen (2016) julkaisusta Key Data on Early Childhood Education and Care and the Education and training Monitor (2017) ja OECD:n (2017) julkaisusta Starting Strong V: Key indicators on early childhood education and care.
- (2) CARE (2016) Curriculum Quality Analysis and Impact Review of European early childhood education and care, Policy Recommendations on quality. Tämä monitieteinen eurooppalainen tutkimushanke tarjosi päätelmiä ja suosituksia opetussuunnitelmasta, laadusta, hyvinvoinnista, vaikutuksista, saavutettavuudesta, rahoituksesta ja hallinnosta sekä ammattilaisten roolista.
- (3) EENEE (2017) Benefits of early childhood education and care and the conditions under which they can be obtained. Tässä raportissa ehdotetaan eri tyyppisiä tekijöitä, jotka voivat vaikuttaa siihen, toteutuvatko varhaiskasvatuksen potentiaaliset hyödyt.
- (4) NESET (2017) Current state of national early childhood education and care quality frameworks, or equivalent strategic policy documents, governing early childhood education and care quality in EU Member States.
- (5) Euroopan komission yksiköiden valmisteluasiakirja⁴⁰ lapsiin investoimista koskevan suosituksen täytäntöönpanosta, joka on julkaistu yhdessä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin kanssa.

Myös eurooppalainen Investoidaan lapsiin -foorumi (EPIC) tarjoaa näyttöön perustuvia hyviä käytäntöjä Investoidaan lapsiin -suosituksen täytäntöönpanemiseksi sekä ajantasaisia maaprofiileja lapsi- ja perhepolitiikasta EU:ssa.

• **Vaikutustenarviointi**

Vaikutustenarviointia ei tehty, koska lähestymistapa täydentää jäsenvaltioiden aloitteita, ehdotetut toimet perustuvat vapaaehtoisuuteen ja kun otetaan huomioon odotettujen

³⁹ Euroopan komissio (2018), Monitoring the Quality of Early Childhood Education and Care – Complementing the 2014 ECEC Quality Framework proposal with indicators, <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/825252b4-3ec6-11e8-b5fe-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-69837044>

⁴⁰ Komission yksiköiden valmisteluasiakirja (2017) – Tilannekatsaus vuonna 2013 annettuun suositukseen ”Investoidaan lapsiin – murretaan huono-osaisuuden kierre”, COM(2017) 258, ks. myös komission suositus 20.2.2013, ”Investoidaan lapsiin – Murretaan huono-osaisuuden kierre” (2013/112/EU), EUVL L 59, 2.3.2013.

vaikutusten laajuus. Sen sijaan ehdotusta laadittaessa käytettiin aiemmista tutkimuksista sekä jäsenvaltioiden ja sidosryhmien kuulemisessa saatuja tietoja.

- **Sääntelyn toimivuus ja yksinkertaistaminen**

Ei sovellu.

- **Perusoikeudet**

Suositus kunnioittaa perusoikeuksia ja noudattaa Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustettuja periaatteita, mukaan lukien oikeutta koulutukseen sekä kulttuurisen, uskonnollisen ja kielellisen monimuotoisuuden kunnioittamista ja syrjimättömyyttä. Erityisesti suositus edistää 24 artiklassa vahvistettuja lapsen oikeuksia ja ottaa huomioon YK:n yleissopimuksen lapsen oikeuksista, erityisesti sen 29.1.c artiklan, jossa tarkennetaan, että lapsen koulutuksessa tulee keskittyä kunnioituksen edistämiseen lapsen vanhempia, omaa sivistyksellistä identiteettiä, kieltä ja arvoja, lapsen asuin- ja synnyinmaan kansallisia arvoja sekä hänen omastaan poikkeavia kulttuureita kohtaan⁴¹. Tämä suositus on pantava täytäntöön näitä oikeuksia ja periaatteita noudattaen.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Tässä suosituksessa ehdotettuja talousarvioon vaikuttavia toimia tuetaan Erasmus+ -ohjelman olemassa olevista varoista sekä mahdollisesti Horisontti 2020 -ohjelmasta tai Euroopan rakenne- ja investointirahastoista, mikäli toimia koskevien perussäädösten säännökset mahdollistavat kyseisen tuen. Tämä aloite ei vaikuta neuvotteluihin seuraavasta monivuotisesta rahoituskehiksestä ja tulevista ohjelmista.

EU:n talousarviosta ei tarvita lisärahoitusta.

5. LISÄTIEDOT

- **Toteuttamissuunnitelmat ja seuranta-, arviointi- ja raportointijärjestelyt**

Edistymistä seurataan vastikään perustetun ET 2020 -varhaiskasvatustyöryhmän kokouksissa, joiden tarkoituksena on tarjota foorumi keskinäiselle oppimiselle ja hyviä käytäntöjä koskevalle tietojenvaihdolle.

Eurooppalainen ohjausjakso on jatkossakin olennainen varhaiskasvatuspalveluiden seurannan väline, myös Barcelonan tavoitteen⁴² seurannassa, ja se tarjoaa lisäohjausta jäsenvaltioille esimerkiksi antamalla tarvittaessa maakohtaisia suosituksia.

Jäsenvaltiot jatkavat neuvotteluita varhaiskasvatuspalveluiden tarjoamisen mahdollisesta uudesta vertailuarvosta. Tähän saattaa sisältyä Barcelonan tavoitteen päivittäminen virallisesti järjestetyn päivähoidon osalta, mahdollinen vertailuanalyysi eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä sekä eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisissa puitteissa (ET 2020)⁴³ määritetyn vertailuarvon tarkistaminen.

Komissio raportoi neuvostolle suosituksen täytäntöönpanon edistymisestä eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategiaan puitteisiin sovellettavien raportointikäytäntöjen mukaisesti.

- **Selittävät asiakirjat (direktiivien osalta)**

Ei sovellu.

⁴¹ YK (1989), Yleissopimus lasten oikeuksista, hyväksytty 20.11.1989.

⁴² Puheenjohtajan päätelmät, Barcelonan Eurooppa-neuvosto, 15.–16. maaliskuuta 2002, asiakirja SN 100/1/02 REV 1, <http://www.consilium.europa.eu/media/20934/71068.pdf>

⁴³ Neuvoston ja komission yhteinen vuoden 2015 raportti eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisten puitteiden (ET 2020) täytäntöönpanosta – *Eurooppalaisen koulutusyhteistyön uudet painopisteet, 2015/C 417/04*.

- **Ehdotukseen sisältyvien säännösten yksityiskohtaiset selitykset**

Jäsenvaltioita koskevat säännökset

Ehdotuksessa suositellaan, että jäsenvaltiot parantavat varhaiskasvatuspalveluiden saatavuutta ja laatua. Ehdotuksen liitteessä esitetään EU:n varhaiskasvatuksen laatupuitteet.

Ehdotuksessa kehoitetaan jäsenvaltioita tarttumaan niiden varhaiskasvatussektorin tärkeimpiin haasteisiin, ja se sisältää politiikkavaihtoehtoja, joiden tavoitteena on

- varmistaa, että varhaiskasvatuspalvelut ovat saavutettavia, kohtuuhintaisia ja osallistavia
- tukea henkilöstön ammattitaidon parantamista olemassa olevista henkilöstön pätevyystasoista ja työoloista riippuen
- parantaa varhaiskasvatuksen opetussuunnitelmia, jotta ne vastaisivat lasten hyvinvointiin ja koulutukseen liittyviä tarpeita
- edistää palveluiden avointa seurantaa ja arviointia kaikilla hallintotasoilla
- varmistaa riittävä rahoitus ja lainsäädäntökehys palveluiden tarjoamista varten esimerkiksi laatimalla ja ylläpitämällä räätälöityjä kansallisia tai alueellisia varhaiskasvatuksen laatupuitteita.

Komissiota koskevat säännökset

Suosituksessa kehoitetaan suhtautumaan myönteisesti komission aikomukseen

- helpottaa jäsenvaltioiden välistä kokemusten ja hyvien käytäntöjen vaihtamista eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisten puitteiden (ET 2020) yhteydessä
- asettaa Euroopan unionin rahoitusta saataville, jotta palveluiden saatavuuden ja laadun parantamista voidaan tukea, erityisesti Erasmus+ -ohjelman ja Euroopan rakenne- ja investointirahastojen kautta
- ehdottaa jäsenvaltioiden kuulemisen jälkeen ET 2020 vertailuarvon ja Barcelonan tavoitteiden tarkistamista sekä mahdollista varhaiskasvatusvertailua eurooppalaisen ohjausjakson ja sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanon yhteydessä.

Ehdotus

NEUVOSTON SUOSITUS

laadukkaista varhaiskasvatusjärjestelmistä

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 165 artiklan,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin⁴⁴ periaatteessa 11 todetaan, että kaikilla lapsilla tulisi olla oikeus kohtuuhintaiseen varhaiskasvatukseen ja laadukkaaseen hoitoon. Periaate on yhdenmukainen koulutuksen oikeudeksi tunnustavan EU:n perusoikeuskirjan⁴⁵ kanssa sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteen 4.2⁴⁶ kanssa, jonka mukaan kaikilla tytöillä ja pojilla tulisi olla mahdollisuus laadukkaaseen varhaislapsuuden kehitykseen, hoitoon ja esiopetukseen vuoteen 2030 mennessä.
- (2) Tiedonannossaan ”Eurooppalaisen identiteetin vahvistaminen koulutuksen ja kulttuurin avulla”⁴⁷ Euroopan komissio esittää suunnitelman eurooppalaisesta koulutusalueesta ja tunnustaa varhaiskasvatuksen roolin kouluoppimisen ja elinikäisen oppimisen perustusten rakentajana. Neuvoston päätelmissä koulujen kehittämisestä ja huipputason opetuksesta⁴⁸ sekä komission ehdotuksessa neuvoston suositukseksi elinikäisen oppimisen avaintaidoista⁴⁹ todetaan myös ratkaiseva rooli, joka varhaiskasvatuksella voi olla lasten oppimisen, hyvinvoinnin ja kehityksen edistämisessä.
- (3) Sekä päätöksentekijät että tutkijat tunnustavat, että lasten varhaisina elinvuosina⁵⁰ rakennetaan perustukset ja kapasiteetti elinikäiselle oppimiselle. Oppiminen on asteittainen prosessi ja varhaisvuosina rakennettu vahva perusta on edellytys korkeamman tason taitojen ja tietojen omaksumiselle sekä koulumenestykselle. Lisäksi se vaikuttaa olennaisesti lasten terveyteen ja hyvinvointiin. Tästä syystä varhaiskasvatusta tulisi tarkastella koulutusjärjestelmien perustuksena, joka on kiinteä osa koulutusjatkumoa.

⁴⁴ Neuvosto (2017), Toimielinten välinen julistus Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarista, <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13129-2017-INIT/fi/pdf>

⁴⁵ Euroopan unionin perusoikeuskirja, [2012/C 326/02](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A2012C32602).

⁴⁶ YK:n kestävän kehityksen tavoite 4, [UN SDG 4.2](https://sdgs.un.org/goals/goal4).

⁴⁷ Komission tiedonanto (2017), Eurooppalaisen identiteetin vahvistaminen koulutuksen ja kulttuurin avulla – Euroopan komission panos EU-johtajien kokouksessa Göteborgissa 17. marraskuuta 2017, [COM\(2017\) 673 final](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/COM(2017)673_final).

⁴⁸ Neuvoston päätelmät koulujen kehittämisestä ja huipputason opetuksesta, [2017/C 421/03](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A2017C42103).

⁴⁹ Euroopan komissio (2018), Ehdotus neuvoston suositukseksi elinikäisen oppimisen avaintaidoista, [COM\(2018\) 24](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A2018C024).

⁵⁰ Varhaisten elinvuosien määritelmä on syntymästä tavallisesti 6 ikävuoteen, joka vastaa ISCED-koulutustasoa 0.

- (4) Varhaiskasvatukseen osallistuminen hyödyttää kaikkia lapsia, mutta erityisesti niitä, jotka ovat muita heikommassa asemassa. Se auttaa ehkäisemään varhaista osaamisvajetta, ja tästä syystä se on olennainen ase taistelussa epätasa-arvoa ja koulutusköyhyyttä vastaan. Varhaiskasvatuspalveluiden tulee olla osa integroitua lapsen oikeuksiin perustuvaa poliittisten toimenpiteiden pakettia, jolla voidaan päästä lasten kannalta parempiin tuloksiin ja katkaista ylisukupolviset huono-osaisuuden kierteet. Palveluiden parantaminen auttaa näin ollen toteuttamaan käytännössä sitoumukset, jotka perustuvat komission suositukseen ”Investoidaan lapsiin – Murretaan huono-osaisuuden kierre”⁵¹ sekä vuoden 2013 neuvoston suositukseen romanien integraatiota jäsenvaltioissa edistävästä tuloksellisista toimenpiteistä⁵².
- (5) Varhaiskasvatukseen osallistumisesta on useita hyötyjä⁵³ niin yksittäisille ihmisille kuin yhteiskunnalle kokonaisuutena. Niitä ovat muun muassa koulutustason nousu ja työmarkkinahyödyt, sosiaalisten ja koulutukseen liittyvien toimenpiteiden väheneminen sekä yhtenäisempi ja osallistavampi yhteiskunta. Lapset, jotka ovat osallistuneet varhaiskasvatukseen vähintään vuoden ajan, pärjäsivät PISA-tutkimuksessa⁵⁴ matematiikassa paremmin 15-vuotiaana. Laadukkaaseen varhaiskasvatukseen osallistumisen on osoitettu olevan myös merkittävä koulunkäynnin varhaista keskeyttämistä ehkäisevä tekijä⁵⁵.
- (6) Varhaislapsuudessa alkavalla koulutuksella on merkittävä rooli opittaessa elämään yhdessä heterogeenisissä yhteiskunnissa. Nämä palvelut voivat lisätä sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja osallisuutta useilla tavoilla. Ne voivat toimia perheiden kohtaamispaikkoina. Ne voivat auttaa lasten kielitaidon kehityksessä sekä varhaiskasvatuksen kielen että lapsen äidinkielen osalta. Sosioemotionaalisen oppimisen kautta varhaiskasvatuksesta saadut kokemukset voivat auttaa lasta empaattisuuden sekä omien oikeuksiensa, tasa-arvon, suvaitsevaisuuden ja monimuotoisuuden oppimisessa.
- (7) Investoinnit varhaiskasvatukseen ovat kaikista koulutusinvestoinneista tuottoisimpia, erityisesti muita heikommassa asemassa olevien kohdalla⁵⁶. Varhaiskasvatuksen kustannukset ovat korkeatuottoisia varhaisvaiheen investointeja henkilöpääomaan.
- (8) Laadukkaan varhaiskasvatuksen saatavuus, saavutettavuus ja kohtuuhintaisuus ovat myös avaintekijöitä huoltovastuussa olevien naisten ja miesten osallistumisessa työmarkkinoille, mikä on tunnustettu myös Barcelonassa vuonna 2002 pidetyssä Eurooppa-neuvoston kokouksessa, Euroopan tasa-arvosopimuksessa⁵⁷ ja 26. huhtikuuta 2017 hyväksytyssä komission työ- ja yksityiselämän tasapainottamista

⁵¹ Komission suositus, 20.2.2013, ”Investoidaan lapsiin – Murretaan huono-osaisuuden kierre” (2013/112/EU), EUVL L 59, 2.3.2013.

⁵² Neuvoston suositus (EPSCO), annettu 9 päivänä joulukuuta 2013, jäsenvaltioissa toteutettavista romanien integraatiota edistävästä tuloksellisista toimenpiteistä.

⁵³ Vandenbroeck M. et al (2017), Benefits of early childhood education and care and the conditions for obtaining them, Report of the European Expert Network on Economics of Education, <http://www.eenee.de/eeneeHome/EENEE/Analytical-Reports.html>

⁵⁴ OECD (2016), Education at a Glance, <http://www.oecd.org/education/education-at-a-glance-19991487.htm>

⁵⁵ Euroopan komissio (2014), Study on the effective use of early childhood education and care in preventing early school leaving, <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/7548dd37-c626-4e2d-bd70-625edf707adc/language-en>

⁵⁶ Heckman, J. J. and Mosso, S. (2014), The Economics of Human Development and Social Mobility. *Annual Reviews of Economics*, 6, 689–733.

⁵⁷ Neuvoston päätelmät, annettu 7 päivänä maaliskuuta 2011, Euroopan tasa-arvosopimus (2011–2020), [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:52011XG0525\(01\)&from=FI](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:52011XG0525(01)&from=FI)

koskevassa tiedonannossa⁵⁸. Naisten työllisyys vaikuttaa suoraan kotitalouden sosioekonomiseen tilanteeseen ja talouskasvuun.

- (9) Investoiminen varhaiskasvatukseen on järkevää vain, jos palvelut ovat laadukkaita, saavutettavia, kohtuuhintaisia ja osallistavia. Tutkimukset osoittavat, että ainoastaan laadukkaat varhaiskasvatuspalvelut tuottavat hyötyjä: heikompilaatuisilla palveluilla on lapsiin ja koko yhteiskuntaan merkittäviä negatiivisia vaikutuksia⁵⁹. Poliittisissa toimenpiteissä ja uudistuksissa painopiste on asetettava laatu- ja köyhyyskohtiin.
- (10) Kaiken kaikkiaan jäsenvaltiot käyttävät merkittävästi vähemmän varoja varhaiskasvatukseen kuin alemman perusasteen opetukseen. Kuten Barcelonan tavoitteiden edistymistä koskevasta raportista käy ilmi⁶⁰, tällä hetkellä varhaiskasvatuspalveluissa ei ole saatavilla riittävästi paikkoja ja kysyntä ylittää tarjonnan lähes kaikissa maissa. Saatavuuden, saavutettavuuden ja kohtuuhintaisuuden puutteen on osoitettu olevan suurimpia esteitä näiden palveluiden käytölle⁶¹.
- (11) Euroopan parlamentti kehottaa jäsenvaltioita 14 päivänä syyskuuta 2017 antamassaan päätöslauselmassa uudesta osaamisohjelmasta Euroopalle⁶² parantamaan varhaiskasvatuksen laatua ja sen saatavuutta sekä puuttumaan siihen, että laadukkaita ja kaikkien tuloluokkien saatavilla olevia lastenhoitopalveluja tarjoavia infrastruktuureja ei ole riittävästi, ja pohtimaan mahdollisuutta tarjota palvelut ilmaiseksi köyhille ja sosiaalisesti syrjäytyneille perheille.
- (12) Varhaiskasvatuspalveluiden tulee olla lapsikeskeisiä. Lapset oppivat parhaiten ympäristöissä, jotka perustuvat lasten osallistumiseen ja kiinnostukseen oppimisesta. Oppimisen järjestelyistä, siihen liittyvistä tehtävistä ja oppimisen tavoitteista keskustellaan tavallisesti kasvattajien ja lasten kesken. Palveluiden tulisi tarjota turvallinen, hoivaava ja huolehtiva ympäristö, ja siihen tulisi sisältyä sosiaalisia, kulttuurisia ja fyysisiä osa-alueita, joissa lapsilla on erilaisia mahdollisuuksia kehittää potentiaaliaan. Palveluiden suunnittelu perustuu parhaassa tapauksessa siihen peruslähtökohtaan, että koulutus ja hoito ovat toisistaan erottamattomia.
- (13) Kansallisten, alueellisten tai paikallisten säännösten asettamisessa puitteissa perheet olisi otettava mukaan kaikille lasten koulutuksen ja hoidon osa-alueille. Perhe on ensisijainen ja kaikkein tärkein lapsen kasvun ja kehittymisen paikka, ja vanhemmat ja huoltajat ovat vastuussa kunkin lapsen hyvinvoinnista, terveydestä ja kehityksestä. Varhaiskasvatuspalvelut tarjoavat ihanteellisen mahdollisuuden integroitua lähestymistapaan, sillä niissä saadaan ensimmäinen henkilökohtainen yhteys vanhempiin. Ongelmia kohdanneille vanhemmille voitaisiin tarjota yksilöllisiä

⁵⁸ Komission tiedonanto (2017), Työssäkäyvien vanhempien ja omaisiaan hoitavien työ- ja yksityiselämän tasapainottamisen tukemista koskeva aloite, [COM\(2017\) 252 final](#).

⁵⁹ Melhuish, E. et al. (2015). A Review of Research on the Effects of Early Childhood Education and Care on Child Development. CARE Project Report, <http://ecec-care.org/>

⁶⁰ Komission kertomus pienten lasten hoitopalvelujen kehittämisestä naisten työmarkkinoille osallistumisen, työssäkäyvien vanhempien työ- ja yksityiselämän tasapainottamisen sekä kestävä ja osallistavan kasvun tehostamiseksi Euroopassa ("Barcelonan tavoitteet"), COM(2018) 273 final, <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2018/EN/COM-2018-273-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF>

⁶¹ OECD (2017), Starting Strong 2017: Key OECD Indicators on Early Childhood Education and Care, <http://dx.doi.org/10.1787/9789264276116-en>, ja neuvoston suositus (2013) jäsenvaltioissa toteutettavista romanien integraatiota edistävästä tuloksellisista toimenpiteistä, [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013H1224\(01\)&from=en](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013H1224(01)&from=en), sekä Eurofund (2015), Early childhood care: Accessibility and quality of services, https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_publication/field_ef_document/ef1512en.pdf

⁶² Euroopan parlamentin päätöslauselma 14. syyskuuta 2017 uudesta osaamisohjelmasta Euroopalle (2017/2002(INI)) P8_TA-PROV(2017)0360

neuvontapalveluita kotikäyntien aikana. Jotta perheiden osallistuminen toteutuisi käytännössä, varhaiskasvatuspalveluita olisi suunniteltava yhteistyössä perheiden kanssa ja niiden tulisi perustua luottamukseen ja keskinäiseen kunnioitukseen⁶³.

- (14) Osallistuminen varhaiskasvatukseen voi olla tehokas väline koulutustasa-arvon saavuttamisessa lapsille, jotka ovat muita heikommassa asemassa, kuten tietyt maahanmuuttajalapset, etniseen vähemmistöön (kuten romanit) kuuluvat lapset ja pakolaislapset, erityislapset, vammaiset lapset, vaihtoehtoisten hoitojärjestelyjen piiriin kuuluvat lapset ja katulapset, vankien lapset sekä lapset perheissä, joissa köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen riski on korkea, kuten yksinhuoltajaperheissä tai suurissa kotitalouksissa. Pakolaislapset tarvitsevat haavoittuvasta tilanteestaan johtuen tehostettua tukea. Köyhyys, fyysiset ja emotionaaliset stressitekijät, traumat ja puutteellinen kielitaito voivat haitata heidän tulevia koulutusnäkyksiään ja menestyksestä integroitumista uuteen yhteiskuntaan. Osallistuminen varhaiskasvatukseen voi auttaa pienentämään näitä riskitekijöitä.
- (15) Osallistavan varhaiskasvatuksen tarjoaminen voi auttaa kaikkia jäsenvaltioita täyttämään sitoumukset, jotka ne ovat tehneet allekirjoittamissaan YK:n yleissopimuksessa lasten oikeuksista⁶⁴ ja yleissopimuksessa vammaisten henkilöiden oikeuksista⁶⁵.
- (16) Vuonna 2014 julkaistu laatupuitteiden pääperiaatteita koskeva ehdotus⁶⁶ oli ensimmäinen varhaiskasvatuksen laatua koskeva lausuma, jonka eurooppalaiset asiantuntijat 25 maasta esittivät. Lausumat perustuvat viiteen ulottuvuuteen: saatavuuteen, työvoimaan, opetussuunnitelmaan, arviointiin ja seurantaan sekä hallintoon ja rahoitukseen. Lausumista yhteensä kymmenen koskee varhaiskasvatuksen tarjonnan laadun parantamista. Useissa maissa tämä asiakirja toimitettiin paikallisille sidosryhmille, jotka ovat mukana politiikan edistämiseen, tutkimukseen ja koulutukseen liittyvissä aloitteissa. Näissä maissa puiteluonnos toimi voimakkaana muutoksen vauhdittajana vaikuttamalla poliittisiin kuulemisprosesseihin, jotka tukivat olemassa olevia uudistuspolkuja.
- (17) Kaikki laatupuitteiden viisi ulottuvuutta ovat olennaisia laadukkaiden palveluiden takaamiseksi. Erityisesti varhaiskasvatuksen ammattilaisten työllä on pitkäkestoisia vaikutuksia lasten elämään. Monissa maissa ammatilla on kuitenkin melko matala status⁶⁷.

---

⁶³ *Children in Europe* -asiakirja (2008), Young children and their services: developing a European approach,

http://www.edizionijunior.com/public/INSERTI/CiE%20Policy%20Paper_april%202008_INGLESE.pdf

⁶⁴ Yleissopimus lasten oikeuksista (1989), <https://www.unicef.fi/lapsen-oikeudet/sopimus-kokonaisuudessaan/>

⁶⁵ YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista (2006), [United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities](https://www.unicef.fi/lapsen-oikeudet/sopimus-kokonaisuudessaan/)

⁶⁶ Thematic Working group on early childhood education and care ECEC (2014), Proposal for key principles of a Quality Framework for Early Childhood Education and Care, Euroopan komission johdolla varhaiskasvatusta pohtineen työryhmän raportti, http://ec.europa.eu/assets/eac/education/policy/strategic-framework/archive/documents/ecec-quality-framework_en.pdf

⁶⁷ Eurofund (2015), Early childhood care: working conditions, training and quality – A systematic review, <https://www.eurofound.europa.eu/de/publications/report/2015/working-conditions-social-policies/early-childhood-care-working-conditions-training-and-quality-of-services-a-systematic-review>

- (18) Täyttääkseen ammatillisen roolinsa lasten ja heidän perheidensä tukemisessa varhaiskasvatuksen henkilöstö tarvitsee monipuolista tietotaitoa ja osaamista sekä syvällisen ymmärryksen lapsen kehityksestä. Henkilöstön ammattitaidon parantaminen on avainasemassa, koska korkeatasoinen valmistautuminen korreloi parempilaatuisen palvelun, lasten ja henkilöstön välisen laadukkaamman vuorovaikutuksen ja sitä kautta lasten kehitystä koskevien parempien tulosten kanssa⁶⁸.
- (19) Monilla palveluntarjoajilla työskentelee avustajia, joiden päätehtävänä on tukea lasten ja perheiden kanssa välittömästi työskenteleviä kasvattajia. Avustajilla on usein matalampi koulutustaso kuin kasvattajilla, ja monissa maissa avustajilla ei ole mitään pätevyysvaatimuksia. Tästä syystä henkilöstön, myös avustajien, ammattitaidon parantaminen on välttämätöntä⁶⁹. Jatkuva ammatillinen kehittyminen on kiinteä osa avustajien pätevyyden parantamista.
- (20) Laaturaportit tai jokin muu vastaava asiakirja voi olla hyvän hallinnon tehokas osatekijä varhaiskasvatuksessa. Asiantuntijamielipiteiden ja äskettäisen poliittisen katsauksen⁷⁰ mukaan maissa, joissa kehitetään ja pannaan täytäntöön laaturaportteja, lähestymistapa uudistuksiin on kokonaisvaltaisempi ja johdonmukaisempi.
- (21) Jäsenvaltiot ovat asettaneet vertailuarvoja ja tavoitteita lasten osallistumiselle varhaiskasvatukseen. Vuonna 2002 Barcelonassa Eurooppa-neuvosto asetti tavoitteita⁷¹, joiden mukaan virallisesti järjestetyn varhaiskasvatuksen piirissä tulisi olla vuoteen 2010 mennessä vähintään 90 prosenttia kolme vuotta täyttäneistä mutta alle oppivelvollisuusikäisistä lapsista sekä vähintään 33 prosenttia alle kolmevuotiaista lapsista unionissa. Nämä tavoitteet vahvistettiin myös Euroopan tasa-arvosopimuksessa vuosille 2011–2020. Edistymistä näissä tavoitteissa on käsitelty Barcelonan tavoitteita koskevassa komission raportissa⁷². Eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisissa puitteissa⁷³ asetettiin tavoitteeksi, että 95 prosenttia neljä vuotta täyttäneistä lapsista osallistuisi varhaiskasvatukseen ennen perusasteen koulutuksen alkamista.
- (22) Jäsenvaltiot ovat edistyneet kaiken kaikkiaan hyvin viime vuosina varhaiskasvatuspalveluiden saatavuuden parantamisessa. Koulutusalan ET 2020 -vertailuarvo ja Barcelonan tavoite alle kolmevuotiaiden lasten osalta on saavutettu. Kolmevuotiaiden ja sitä vanhempien alle oppivelvollisuusikäisten lasten osallistumista koskevaa Barcelonan tavoitetta ei ole vielä saavutettu vuoden 2011 jälkeen tapahtuneesta edistymisestä huolimatta. Vuonna 2016 tähän ikäryhmään kuuluvista

⁶⁸ Euroopan komissio (2011), CoRe: Competence Requirements in Early Childhood Education and Care, <https://download.ei-ie.org/Docs/WebDepot/CoReResearchDocuments2011.pdf>

⁶⁹ Peeters, J.; Sharmahd, J.; Budginaitė I. (2016), Professionalisation of Childcare Assistants in Early Childhood Education and Care (ECEC): Pathways towards Qualification?, NESET II -raportti, <http://www.earlychildhoodworkforce.org/node/228>

⁷⁰ Lazzari A. (2017), [The current state of national ECEC quality frameworks, or equivalent strategic policy documents, governing ECEC quality in EU Member States](#), NESET II -raportti.

⁷¹ Puheenjohtajan päätelmät, Barcelonan Eurooppa-neuvosto, 15.–16. maaliskuuta 2002, asiakirja SN 100/1/02 REV 1, <http://www.consilium.europa.eu/media/20934/71068.pdf>

⁷² Komission kertomus pienten lasten hoitopalvelujen kehittämisestä naisten työmarkkinoille osallistumisen, työssäkäyvien vanhempien työ- ja yksityiselämän tasapainottamisen sekä kestävä ja osallistavan kasvun tehostamiseksi Euroopassa ("Barcelonan tavoitteet"), COM(2018) 273 final, <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2018/EN/COM-2018-273-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF>

⁷³ Neuvoston ja komission yhteinen vuoden 2015 raportti eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisten puitteiden (ET 2020) täytäntöönpanosta – *Eurooppalaisen koulutusyhteistyön uudet painopisteet*, 2015/C 417/04.

lapsista 86,3 prosenttia osallistui varhaiskasvatukseen. Näiden keskiarvojen taakse piiloutuu kuitenkin merkittäviä eroja jäsenvaltioiden, alueiden ja sosiaalisten ryhmien välillä⁷⁴. Tarvitaan lisätoimia, jotta kaikilla lapsilla on mahdollisuus osallistua laadukkaaseen varhaiskasvatukseen niin aikaisin kuin vanhemmat sitä pyytävät. Erityisesti tarvitaan toimenpiteitä, joilla parannetaan muita heikommassa asemassa olevien lasten mahdollisuutta varhaiskasvatukseen⁷⁵.

- (23) Tässä suosituksessa pyritään luomaan yhteinen käsitys siitä, mitä laadukas varhaiskasvatus tarkoittaa. Siinä esitetään mahdollisia toimia, joita hallitukset voivat harkita oman erityistilanteensa mukaisesti. Suositus on osoitettu myös vanhemmille, instituutioille ja järjestöille, mukaan luettuina työmarkkinaosapuolet ja kansalaisjärjestöt, jotka pyrkivät kehittämään toimialaa.
- (24) Varhaiskasvatuksella viitataan tässä suosituksessa⁷⁶ mihin tahansa säädeltyyn järjestelyyn, jossa lapselle tarjotaan kasvatusta ja hoitoa syntymästä oppivelvollisuuden alkamiseen riippumatta sen järjestämispaikasta, rahoitustavasta, aukioloajoista tai ohjelmallisesta sisällöstä, ja siihen sisältyvät päiväkotij- ja perhepäivähoito, yksityisesti tai julkisesti rahoitetut palvelut sekä esiopetus.
- (25) Tässä suosituksessa otetaan täysimääräisesti huomioon toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteet,

SUOSITTAA, ETTÄ JÄSENVALTIOT

kansallisen ja unionin lainsäädännön, käytettävissä olevien resurssien ja kansallisten olosuhteiden mukaisesti sekä tiiviissä yhteistyössä kaikkien asianomaisten sidosryhmien kanssa:

1. Parantavat laadukkaiden varhaiskasvatusjärjestelmien saatavuutta tämän suosituksen liitteessä esitettyjen varhaiskasvatuksen laatupuitteiden lausumien sekä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteen 11 mukaisesti.
2. Toimivat sen varmistamiseksi, että varhaiskasvatuspalvelut ovat saavutettavia, kohtuuhintaisia ja osallistavia. Huomioon tulisi ottaa
  - (a) tarve analysoida tarjonta ja perheissä oleva kysyntä, jotta varhaiskasvatuspalveluiden tarjoamista voidaan mitoittaa paremmin perheiden tarpeita vastaavaksi vanhempien toiveita kunnioittaen;
  - (b) tarve analysoida ja puuttua kaikkiin esteisiin, joita perheillä voi olla, kuten kustannukset, köyhyyteen liittyvät esteet, maantieteellinen sijainti, joustamattomat aukioloajat, kulttuuriset ja kielelliset esteet, syrjintä sekä tiedon puute;
  - (c) tarve luoda yhteyksiä perheisiin ja erityisesti heikommassa asemassa oleviin perheisiin, jotta heille voidaan kertoa varhaiskasvatukseen osallistumisen hyödyistä ja rakentaa luottamusta varhaiskasvatuspalveluita kohtaan;

⁷⁴ Komission kertomus pienten lasten hoitopalvelujen kehittämisestä naisten työmarkkinoille osallistumisen, työssäkäyvien vanhempien työ- ja yksityiselämän tasapainottamisen sekä kestävä ja osallistavan kasvun tehostamiseksi Euroopassa ("Barcelonan tavoitteet"), COM(2018) 273 final, <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2018/EN/COM-2018-273-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF>

⁷⁵ Euroopan komissio (2017), [Koulutuksen seurantakatsaus](#)

⁷⁶ ISCED 0.1 ja ISCED 0.2.

- (d) tarve varmistaa, että kaikilla lapsilla on pääsy kohtuuhintaiseen ja laadukkaaseen varhaiskasvatukseen, parhaimmassa tapauksessa työskentelemällä asianmukaisella hallintotasolla, jotta oikeus laadukkaaseen varhaiskasvatuspaikkaan toteutuu käytännössä;
  - (e) tarve tarjota osallistavaa varhaiskasvatusta kaikille lapsille, mukaan lukien erilaisista taustoista tuleville lapsille sekä lapsille, joilla on erityistarpeita tai vammoja, välttämällä erottelua ja kannustaen heidän osallistumistaan riippumatta heidän vanhempiensa tai huoltajiensa työmarkkinatilanteesta;
  - (f) tarve tukea kaikkia lapsia koulunkäyntikielen oppimisessa sekä suhtautua myönteisesti lasten äidinkieleen ja hyödyntää sitä.
3. Tukevat varhaiskasvatuksen henkilöstön ammattitaidon parantamista. Riippuen olemassa olevasta pätevytyksen tasosta ja työoloista tehokkaisiin toimiin voi kuulua seuraavaa:
- (a) varhaiskasvatuksen ammattilaisten statuksen kohottaminen luomalla ammatillisia standardeja, yhdenmukaistamalla varhaiskasvattajien pätevyysvaatimuksia, ammatillista statusta ja uranäkymiä alemman perusasteen opettajia vastaaviksi ja luomalla polkuja pätevytykseen henkilöstölle, jolla on alhaisen tason ammattipätevyys tai ei ammattipätevyyttä, sekä erityisiä pätevytykspolkuja avustajia varten;
  - (b) ammatillisen peruskoulutuksen ja jatkuvan ammatillisen kehittymisen parantaminen, jotta voidaan ottaa täysimääräisesti huomioon lasten hyvinvointiin, oppimiseen ja kehittymiseen liittyvät tarpeet, olennaiset yhteiskunnalliset kehityssuunnat sekä lasten oikeuksien täydellinen ymmärtäminen;
  - (c) ajan antaminen henkilöstölle ammatillisiin toimiin, kuten harkintaan, suunnitteluun, vuorovaikutukseen vanhempien kanssa ja yhteistyöhön muiden ammattilaisten ja kollegoiden kanssa;
  - (d) tähtääminen siihen, että henkilöstön osaaminen riittää vastaamaan erilaisista taustoista tulevien, oppimistarpeiltaan erilaisten tai vammaisten lasten yksilöllisiin tarpeisiin, ja henkilöstön valmentaminen monimuotoisten ryhmien ohjaamiseen.
4. Parantavat varhaiskasvatuksen opetussuunnitelmien kehittämistä, jotta ne tukisivat lasten hyvinvointiin ja oppimiseen liittyviä tarpeita. Opetussuunnitelman kehittämistä sekä lasten sosiaalisten ja emotionaalisten taitojen sekä oppimis- ja kielitaidon parantamista tukevaan lähestymistapaan voi sisältyä
- (a) tasapainon varmistaminen sosioemotionaalisten taitojen, hyvinvoinnin ja oppimisen välillä tunnustamalla leikin, luontoyhteyden, musiikin, taiteiden ja fyysisen aktiivisuuden roolin merkitys;
  - (b) myötätunnon ja tietoisuuden vaaliminen tasa-arvo- ja monimuotoisuusasioissa;
  - (c) mahdollisuuksien tarjoaminen varhaiseen kielialtistukseen ja oppimiseen leikin kautta ja kaksikielisten varhaiskasvatusohjelmien tarjoamisen harkinta;
  - (d) ohjeiden antaminen ammattilaisille iänmukaisesta digitaalisten laitteiden ja uusien teknologioiden käytöstä;

- (e) varhaiskasvatuksen koulutusjatkumoon integroimisen edistäminen sekä varhaiskasvatuksen ja alemman perusasteen henkilöstön yhteistyön ja lasten sujuvan perusopetukseen siirtymisen tukeminen.
5. Edistävät avointa ja yhdenmukaista politiikan kehittämiseen tähtäävää varhaiskasvatuspalveluiden seurantaa ja arviointia kaikilla tasoilla. Tehokkaita lähestymistapoja voivat olla
- (a) itsearviointivälineiden, kyselyiden ja tarkkailuohjeiden käyttö osana laadunhallintaa järjestelmän ja palveluiden tasolla;
- (b) asianmukaisten ja iänmukaisten menetelmien käyttö, joilla edistetään lasten osallistumista, sekä lasten näkemysten, huolten ja ideoiden kuunteleminen ja niiden huomioiminen arviointiprosessissa;
- (c) olemassa olevien välineiden käyttö varhaiskasvatuspalveluiden osallistavuuden parantamiseen. Näihin kuuluu esimerkiksi Euroopan erityisopetuksen ja inklusiivisen opetuksen kehittämisskeskuksen kehittämä osallistavan varhaiskasvatuksen oppimisympäristön itsearviointiväline.
6. Pyrkivät varmistamaan varhaiskasvatuspalveluiden riittävän rahoituksen ja lainsäädäntökehyksen. Huomioon tulisi ottaa
- (a) varhaiskasvatukseen tehtävien investointien kasvattaminen keskittymällä saatavuuteen, laatuun ja kohtuuhintaisuuteen sekä hyödyntämällä Euroopan rakenne- ja investointirahastojen tarjoamia rahoitusmahdollisuuksia;
- (b) räätälöityjen kansallisten tai alueellisten laatupuitteiden luominen ja ylläpito;
- (c) perheiden ja lasten palveluiden yhdistämisen edistäminen erityisesti sosiaali- ja terveystieteiden kanssa;
- (d) vankkojen lastensuojelukäytäntöjen sisällyttäminen varhaiskasvatusjärjestelmään, jotta lapsia voidaan suojella kaikenlaiselta väkivallalta.
7. Raportoivat olemassa olevien kehysten ja välineiden avulla varhaiskasvatusjärjestelmien saatavuuteen ja laatuun liittyvistä kokemuksista ja edistymisestä.

KANNATTAA KOMISSION AIKOMUSTA

8. Helpottaa jäsenvaltioiden välistä kokemusten ja hyvien käytäntöjen vaihtamista eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisten puitteiden ja sitä seuraavien ohjelmien yhteydessä sekä sosiaalisen suojelun komiteassa.
9. Tukea jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä niiden tarpeen mukaan järjestämällä tilaisuuksia vertaisoppimiseen ja vertaisneuvontaan.
10. Tukea laadukkaan osallistavan varhaiskasvatuksen kehittämistä asettamalla saataville EU-rahoitusta erityisesti Erasmus+ -ohjelman ja Euroopan investointi- ja rakennerahastojen, kuten Interregin, kautta, sanotun vaikuttamatta neuvotteluihin seuraavasta monivuotisesta rahoituskehiksestä.
11. Ehdottaa varhaiskasvatuspalveluiden tarjoamista koskevia päivitettyjä eurooppalaisia vertailuarvoja tai tavoitteita, jotka ovat yhdenmukaisia mahdollisesti muutetun ET 2020 -vertailuarvon ja Barcelonan tavoitteiden kanssa, sen jälkeen, kun jäsenvaltioita on kuultu.

12. Raportoida neuvostolle suosituksen seurannasta olemassa olevien viitekehysten ja välineiden yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja